

DECA PORNHABA

Kako je najpopularniji porno-sajt postao leglo zlostavljanja

Od 11. decembra, Visa i Mastercard najavili su da više neće dozvoljavati vlasnicima kartica da vrše transakcije na Pornhubu, onlajn gigantu pornografije i jednom od najposećenijih sajtova na internetu. Odluka je doneta samo nekoliko dana nakon što je Njujork tajms objavio priču o velikom broju snimaka silovanja, zlostavljanja maloletnika, špijunskih snimaka, rasističkih i mizoginih sadržaja na Pornhubu. Ako ova priča iz sveta šokira, slične stvari dešavaju se i u Srbiji – snimci seksualnog zlostavljanja i silovanja dece i žena završavaju na internetu, neko od toga zaraduje, a životi su uništeni, često i zauvek

Piše Ana Mitić

Naslov zvuči odvratno, ali je „Deca Pornhaba“ istina i ujedno opis istraživanja koji je objavio novinar i kolumnista Njujork tajmsa Nikolas Kristof, pošto je pronašao veliki broj video-zapisa koji prikazuju silovanje i zlostavljanje dece i žena na popularnoj platformi, nakon čega je Pornhub počeo da uklanja milione video-snimaka.

Kristof je razgovarao sa devojčicama i ženama čiji su snimci bez njihove dozvole objavljeni na Pornhubu. Ne biste želeli nikome njihovu sudbinu, a promene koje su usledile za njih dolaze prekasno.

Ako ova priča iz sveta šokira, slične stvari dešavaju se i u Srbiji – snimci seksualnog zlostavljanja i silovanja dece i žena završavaju na internetu, neko od toga zaraduje, a njihovi životi su uništeni. U Bačkom Petrovom Selu je još 2017. otkrivena „sajber jazbina“ iz koje su se putem interneta i uživo, za novčanu nadoknadu, prenosile scene seksualnog zlostavljanja dece, gde su se devojčice iz siromašnih porodica nage slikale za nekoliko hiljada dinara i izvodile pornografske predstave pred kamerama. Za dečju pornografiju je iskorišćeno 12 devojčica, i to većinom mladih od 14 godina.

Od 11. decembra, Visa i Mastercard najavili su da više neće dozvoljavati vlasnicima kartica da vrše transakcije na Pornhubu, onlajn gigantu pornografije i jednom od najposećenijih sajtova na internetu. Odluka kompanija doneta je samo nekoliko dana nakon što je Njujork tajms objavio opsežnu istragu Kristofa koji je na platformi pronašao veliki broj snimaka silovanja, zlostavljanja maloletnika, nasilnog seksualnog zlostavljanje žena, špijunskih video-snimaka žena koje se tuširaju, rasističkih i mizoginih sadržaja, fotografija žena koje se guše u plastičnim kesama i drugih sadržaja koji su objavljeni bez pristanka.

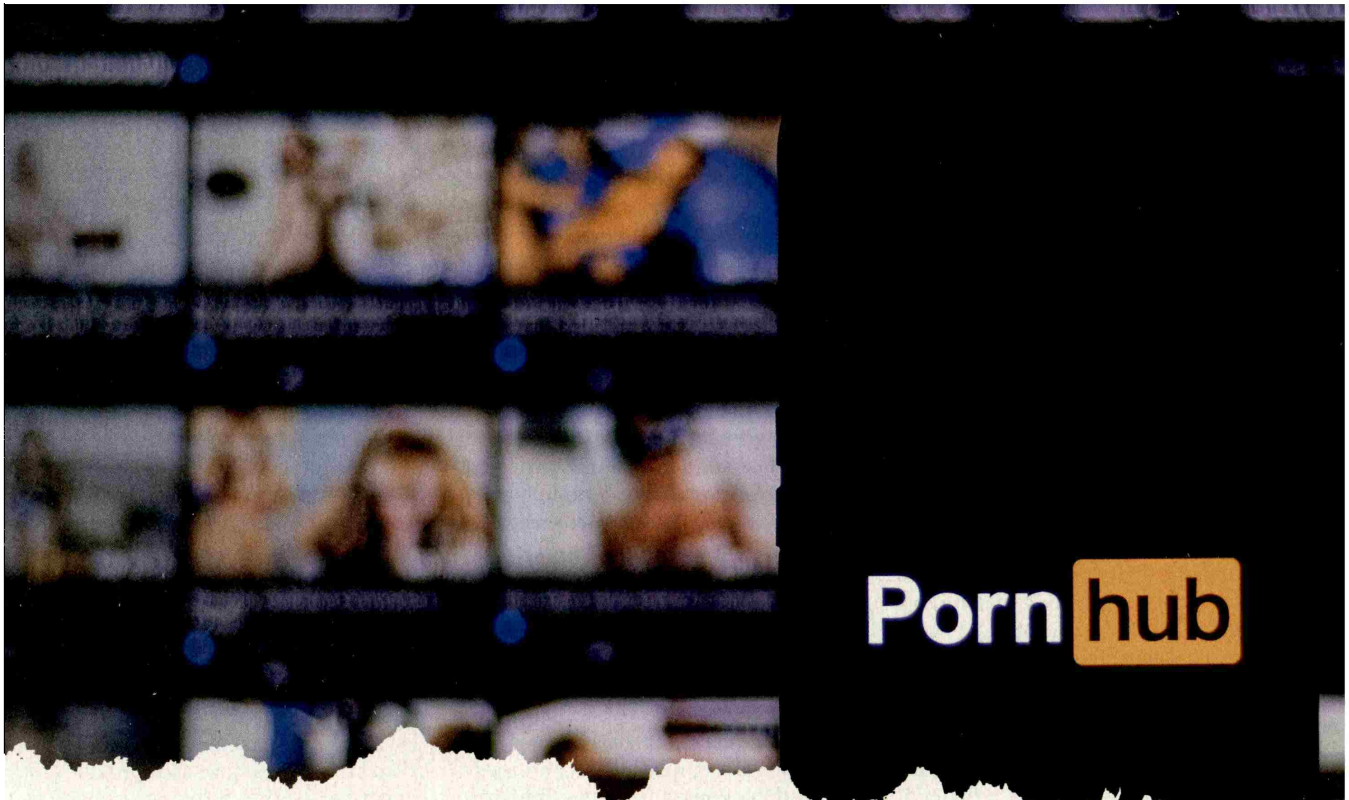
„Na Pornhubu sam naišao na mnoge video-zapise napada na nesvesne žene i devojke. Silovatelji bi otvorili kapke žr-

tava i dodirnuti im očne jabučice kako bi pokazali da ne reaguju. Ove jeseni je sajt profitirao na snimku gole žene koju muči banda muškaraca u Kini. Pornhub zaraduje na snimcima s naslovima poput ‘Screaming Teen’, ‘Degraded Teen’“, piše Kristof.

Serena Flajts je sa 14 godina poslala goli video-snimak starijem dečaku u koga se zaljubila. On je distribuirao svojim prijateljima i tako je završio na Pornhubu. Podnela je kompaniji zahtev za uklanjanje slike, ali će se one brzo ponovo pojaviti. Jedan njen video, na kojem je imala samo 14 godina, ima više od 400.000 pregleda. Napustila je školu jer nije mogla da podnese sramotu, dva puta je pokušala samoubistvo, postala zavisnik od

Svi su pričali o muškarcu na snimku, kako on ima porodicu i kako ima decu i kako li je njegovoj deci, niko o meni. Posle sam videla te slike i te napise, i dalje postoje, na raznim sajtovima. Previše je lako doći do njih, a ja se svakog dana pitam da li me je neko prepoznao, u prevozu, u redu kod lekara, u izlasku, na novom poslu, kad se neko zagleda u mene, i tako već par godina, svakog dana

JEDNA OD ŽRTAVA IZ SRBIJE

meta i opioda i - beskućnik.

Sa 16 godina počela je da prodaje svoje gole fotografije i video-zapise. To je bio način da zaradi malo novca, a možda i način da se kazni. Pomislila je: „Ne vredim više ništa jer su svi već videli moje telo“, ispričala je Kristofu.

Ti video-snimci su takođe završili na Pornhubu. Bivali bi uklonjeni na njen zahtev, ali obično bi bili ponovo postavljeni. Tako danas Flajts (19), bez droge godinu dana, ali nezaposlena i traumatizovana, živi u svom automobilu u Bejkersfildu, zajedno sa tri psa. „Bila sam glupa“, priznala je, napominjući da nikada nije ni zamislila da se video-snimci mogu deliti na mreži. „To je jedna mala stvar koju tinejdžer radi i ludo je kako se pretvara u nešto toliko veće. Čitav život se može promeniti zbog jedne male greške.“

„Zarađivali su od moje boli i patnje“, rekla je Tejlor, koju je snimio dečko tokom seksa tajno kad je imala 14 godina. Video je poslao svojim prijateljima, a to je takođe završilo na Pornhubu.

„Išla sam u školu sutradan i svi su gledali u svoje telefone i mene dok sam šetala hodnikom“, dodala je. Tejlor (sada ima 18) je rekla da je dva puta pokušala samoubistvo zbog poniženja i traume.

Iako se godinama govorilo o zloupotrebama,

Pornhab je tek sada načinio korak, zbog jakog pritiska javnosti ali i zbog odluke Visa i Masterkarda, „ali najviše zbog realne pretnje da će im profit opasti“, kaže Jelena Hrnjak, program-ska menadžerka NVO Atina. Iz ugla ove organizacije koja se bavi zaštitom žrtava trgovine ljudima i svih oblika rodno zasnovanog nasilja u Srbiji, odluka je doneta kasno, kada je šteta već nastala po mnoge devojčice, devojke i žene.

„I ne radi se samo o Pornhubu, već o mnogim platformama koje promovišu sajber seks sa devojčicama i dečacima na internetu, kao i seksualno nasilje nad decom i ženama.“

Jedna od žrtava sa kojima je razgovarala Atina, u okviru analize koja je zasnovana na iskustvima 178 devojaka i pokazuje korelaciju između trgovine ljudima i digitalnog zlostavljanja, ispričala je da su njene slike i sada na raznim sajtovima.

„Saznanje da snimci postoje mi je možda bilo i najgore od svega. Kasnije sam saznala da su kamere bile u sobi sve vreme. Prvi put kada nisam uradila onako kako se od mene zahtevalo, snimak je pušten u javnost, u pitanju je bio neki muškarac koji je javna ličnost a koji je njemu dugovao novac, ja sam bila kolateralna šteta“, ispričala je.

Seća se tih naslova u novinama, kaže da nije smela da pogleda nijedne. Nije mogla da zamisli kako je bilo njenoj porodici, stalno se pitala da li su je prepoznali, šta misle kada pogledaju te slike, da li će nju nekada neko moći da pogleda nakon toga.

„A svi su pričali o njemu, kako on ima porodicu i kako ima decu i kako li je nje-govoj deci, niko o meni. Posle sam vide-la te slike i te napise, i dalje postoje, na raznim sajtovima. Previše je lako doći do njih, a ja se svakog dana pitam da li me je neko prepoznao, u prevozu, u redu kod lekara, u izlasku, na novom poslu, kad se neko zagleda u mene, i tako već par godina, svakog dana“, ispričala je devojka.

Jedno vreme je stalno prijavljivala te snimke i tražila da budu skinuti, sa društvenih mreža, pornografskih sajtova: „... ali to je borba sa vetrenjačama, uvek se nekako ponovo nađe, što je najgore, ja i ne znam gde ga sve ima i ko je sve video, nemam nikakvu kontrolu nad tim, a na tom snimku sam ja. Osoba koja je to uradila je osuđena na četiri godine, naredne godine će izaći iz zatvora, možda i pre. A taj snimak će ostati, ja ću ostati na tom snimku“, zaključuje žrtva.

Prema dokumentu „Iza ekrana: Analiza zloupotreba žrtava trgovine ljudima

Svaki sadržaj jednom postavljen, ostaje na internetu i zato ta vrsta nasilja ima takozvani produženi efekat, jer nikada ne prestaje, ostaje učitana zauvek u digitalnoj memoriji. Zato i treba da postoji dodatni oprez kada se radi o digitalnom nasilju, i sama pretnja jeste nasilje, i tako mora biti tretirana

JELENA HRNJAK, NVO ATINA

u digitalnom okruženju“, koji je objavila nedavno Atina, 42% ispitanica preživelo je neki od oblika digitalnog nasilja (poput sajber proganjanja, osvetničkog objavljivanja eksplicitnog/pornografskog sadržaja, impersonacije i dr.), dok je kod 31% njih digitalno nasilje bilo direktno povezano sa situacijom trgovine ljudima, kako u svrhu vrbovanja tako i u svrhu eksploatacije.

Svaki sadržaj jednom postavljen, ostaje na internetu i zato ta vrsta nasilja ima takozvani produženi efekat, jer nikada ne prestaje, ostaje učitana zauvek u digitalnoj memoriji. Zato i treba da postoji dodatni oprez kada se radi o digitalnom nasilju, i sama pretnja jeste nasilje, i tako mora biti tretirana, kaže Jelena Hrnjak. „Ne treba zaboraviti da nešto može (kod odraslih) početi dobrovoljno i završiti se nasiljem i sa ogromnim posledicama. Na tom mestu postoje mnoge osude društva prema ženama, kako se baš tada predomisli, zašto nije pobjegla, zašto je pristala...“, dodaje.

U slučaju Pornhaba, svoje video-snimke možete prijaviti odeljenju za moderiranje sadržaja i često se na kraju uklone. Ali onda se ponovo prenose. I opet...

Sve to vreme Pornhab profitira, a mora ju da žive sa saznanjem da ti snimci nikada neće biti uklonjeni.

Oko 6,8 miliona novih video-snimaka objavi se svake godine i verovatno uključuje odrasle koji daju pristanak, ali mnogi prikazuju zlostavljanje dece i nasilje, a budući da je nemoguće biti siguran da li neko na snimku ima 14 ili 18 godina, ni Pornhab ni bilo ko drugi nema jasnu predstavu o tome koliko je sadržaja ilegalno.

Kao i druge društvene mreže za deljenje sadržaja, poput Tutjuba, Pornhab je u prošlosti dozvoljavao bilo kom korisniku da na sajt postavi bilo koji video koji želi. Ali za razliku od drugih takvih platformi, takođe je dozvolio korisnicima da preuzmu materijal. Otkriveno je da je ode-

ljenje za moderiranje sadržaja sa manje prioriteta i nedostatkom kadrova često sporo uklanjalo ilegalni sadržaj i neefikasno sprečavalo njegovo ponovno postavljanje na Pornhab ili na druge stranice. Ova kombinacija faktora stvorila je luku za snimke silovanja, seksualnog zlostavljanja dece, osvetničke pornografije (reveng porn) i video-zapise sa špijunskim kamerama i izvor iz kojeg se takav sadržaj širio internetom.

Gotovo odmah nakon objavljivanja članka u Njujork tajmsu, Pornhab i njegova matična kompanija, konglomerat za pornografiju sa sedištem u Montrealu, Mindgeek, najavili su promene na platformi. Korisnike bi sada trebalo verifikovati kako bi otkrili video-zapise, što olakšava pozivanje onih koji se učitavaju na veb-lokaciju zbog načina na koji su video-snimci pribavljeni i proizvedeni. Dugme „preuzmi“ takođe je uklonjeno, što otežava ponovno učitanje ili širenje video-zapisa silovanja i zlostavljanja dece.

Pornhub i Mindgeek su veoma uticajni. Studija jedne kompanije za digitalni marketing zaključila je da je Pornhub tehnološka kompanija koja je na trećem mestu po uticaju na društvo u 21. veku, posle Fejsbuka i Gugla, ali ispred Majkrosofta, Epla i Amazona, naveo je Kristof u članku.

Kristof zaključuje da je svet često bio nesvestan seksualnog zlostavljanja dece, od Katoličke crkve do izvidača. „Prekasno, procesuiramo pojedince poput Džefrija Epstajna ili R. Kelija. Ali, takođe treba da se suprotstavimo korporacijama koje sistematski eksploatišu decu. Sa Pornhabom imamo Džefrija Epstajna puta hiljadu.“

Da li ima naznaka koliki je problem u Srbiji seksualna eksploatacija dece i žena, jer znamo da mnoge žrtve, devojke i žene čute? Istraživanja o tome su, kaže Jelena Hrnjak „samo vrh ledenog brega“.

„One često krive sebe. Pretpostavljaju da su propustile da nešto urade kako bi zaustavile nasilnika. Iz različitih razloga podležu samooptuživanju - pitaju se da li su mogle da izbegnu situaciju, lokaciju, osobu“, objašnjava ona za Nedeljnik.

Iz iskustva organizacije Atina, devojke i žene koje su preživle seksualno nasilje žive sa dubokim osećajem srama. Vrlo često su od strane institucija naterane da se sećaju stvari koje ne žele da pamte i da govore stvari koje ne žele da kažu. Trauma nastala od seksualnog nasilja se potcenjuje, a optuživanje žrtava je previše često. U analizi u kojoj su postavili pitanje da li je osoba koja je eksploatisana sama odgovorna za to, većinski odgovori su bili da društvo u Srbiji smatra samu osobu odgovornom za nasilje koje joj se dogodilo.

„Krivljenje žrtve izoluje još više tu osobu i potcenjuje krivično delo. Zbog toga je mnogo manja verovatnoća da se pojedinci jave i prijave ono što im se dogodilo iz straha da će na njih gledati u negativnom svetlu. Žene koje su u programima organizacije Atina, vrlo često kažu da im je osuda okoline podjednako teško pala kao i šteta koju im je naneo zlostavljač“, kaže Jelena Hrnjak.

Mnogo je lakše pomisliti „Ja bih u njenoj situaciji postupio drugačije“ i stoga sprečio zločin, umesto da se shvati da se seksualni zločini mogu dogoditi bilo kome i da to nikada nije krivica žrtve. Naročito ako se radi o deci.

„Dete ne može dobrovoljno učestvovati u tako nečem, već se u ovakvim slučajevima radi o seksualnom iskorišćavanju i zlostavljanju dece. Kod dece se često dešava da ne govore o seksualnom nasilju, iz želje da zaštite svoje najmilije. Shvataju da će govorenje istine naneti bol njihovim roditeljima“, priča Jelena Hrnjak.

„Sa decom treba raditi od osnovne škole na ovim temama, naročito sa dečacima kojima treba da, kako često citiram, ‘silovanje postane odbojno isto kao i kanibalizam’“, naglašava.

U kontekstu pitanja spremnosti da se nešto uradi na sprečavanju silovanja i seksualnog zlostavljanja dece i žena, zanimljiv je odgovor Pornhaba koji je dobio Kristof a u kojem se, između ostalog, kaže „da je svaka tvrdnja da kompanija dozvoljava dečje video-snimke na veb-lokaciji neodgovorna i flagrantno netačna“.

Šta bi na to rekli redovni posetioci tog sajta? **N**